

Scenariusz lekcji – Niemiecko-polskie związki jazzowe**Czas trwania:** W zależności od szczegółowości omówienia – 45 lub 90 minut.**Cel:** Przybliżenie uczniom bogatej tradycji jazzowych relacji niemiecko-polskich**Uwaga:** Do przeprowadzenia tej lekcji pomocna może być wiedza z prezentacji dotyczących niemieckich organizatorów życia jazzowego, niemieckich muzyków i wybranych niemieckich płyt jazzowych.**1945 - 1949****Główne pytania do tekstu prezentacji:** Jakie było znaczenie muzyki rozrywkowej po II wojnie światowej? Dlaczego taneczny jazz cieszył się tak wielką popularnością? Dlaczego amerykańscy artyści – Glenn Miller, Benny Goodman czy Tommy Dorsey – stali się wzorem dla europejskich zespołów? (mistrzowe jazzu, popularne nagrania, często puszczani w radio)**Zwrócić szczególną uwagę:** Tuż po wojnie jazz nie był zakazywany. Pytania do uczniów: dlaczego się tak działo i jaki mieli w tym interes decydenci zajmujący się kulturą? Skąd ta zmiana po roku 1948? Jakie różnice w funkcjonowaniu jazzu pojawiały w strefach amerykańskich i brytyjskich, a jakie w strefie radzieckiej?**Kluczowe fakty:** rozgłoszenie brytyjskich i amerykańskich sił zbrojnych, znaczenie polskich domów YMCA w Warszawie, Krakowie i Łodzi (pomoc humanitarna, płyty jazzowe, edukacja kulturalna, postać Leopolda Tyrmanda – por. z poświęconą mu prezentacją).**Lata 50. cz. 1****Pytania do tekstu prezentacji:** Jakie znaczenie ma miejsce wykonywania jazzu? Dlaczego zarówno w Polsce, jak i w NRD jazz stał się na przełomie lat 40. i 50. obiektem politycznych ataków? Dlaczego audycje Willis Conovera były ważne dla muzyków w Polsce i w Niemczech, zarówno wschodnich, jak i zachodnich?**Kluczowe fakty:** Szybkie przyswojenie nowych nurtów jazzu nowoczesnego przez europejskich muzyków; jazz – od rozrywki do uznania za muzykę artystyczną, audycja „Jazz Hour” stacji Głos Ameryki (Willis Conover, 1955).**Zwrócić szczególną uwagę:** Powstanie Republiki Federalnej Niemiec i Niemieckiej Republiki Demokratycznej w 1949. Naszkicować przyczyny i konsekwencje. Jazz jako polityczna broń rządu Stanów Zjednoczonych (audycje, tournee zespołów mieszanych etnicznie).**Lata 50. cz. 2****Pytania do tekstu prezentacji:** Kiedy i dlaczego zmieniła się polityka władz w sprawie jazzu – w Polsce i w NRD? (śmierć Stalina, „odwilż” polityczno-kulturalna). Dlaczego władzom NRD nie spodobała się działalność „Wspólnoty interesów w jazzie”? Dlaczego Festiwal Jazzowy w Sopocie odbył się dopiero w 1956?

Kluczowe fakty: Śmierć Józefa Stalina (1953) i nowa polityka Chruszczowa (1956) zwiastuje koniec tzw. okresu katakumbowego w jazzie (potajemnego spotkania się jazzowych fascynatów w prywatnych mieszkaniach); Reginald Rudolf – jazzman NRD otwarcie krytykuje politykę; Werner Wunderlich – niemiecki organizator, *spiritus movens* wspólnego spotkania muzyków polskich i niemieckich w Sopocie '57.

Zwrócić szczególną uwagę: państwowa organizacja młodzieżowa FDJ (NRD) - "Wspólnoty interesów w jazzie". Próba upublicznienia jazzowej działalności – dość szybko zakazana ponownie (1957); II Festiwal Jazzowy w Sopocie z udziałem muzyków z NRF (temu wydarzeniu jest poświęcony osobny fragment w odpowiedniej prezentacji).

Lata 60. cz. 1

Pytania do tekstu prezentacji: Jak zmieniła się sytuacja jazzu na początku lat 60.? Czy rock and roll był konkurencją dla jazzu? Dlaczego budowa Muru Berlińskiego była tak ważnym wydarzeniem dla jazzowej społeczności? (Z jednej strony podział i utrudnienia w koncertowaniu i dostępie do nagrań, z drugiej – złagodzenie polityki kulturalnej w NRD).

Zwrócić szczególną uwagę: Pojawienie się w Polsce, w NRD i w RFN free jazzu: Joachim Kühn (NRD); Tomasz Stańko i Zbigniew Namysłowski (Polska), Albert Mangelsdorff i Peter Brötzmann (RFN); Różnica między NRD, a Polską w funkcjonowaniu jazzu w latach 60. (możliwość wyjazdów, funkcjonowanie Jazz Jamboree)

Kluczowe fakty: Większa swoboda jazzowego muzykowania w Polsce i NRD; jazz w NRF – droga do potwierdzenia przemian w społeczeństwie niemieckim.

Lata 60. cz. II

Pytania do tekstu prezentacji: Jakie znaczenie mogła mieć pismo „Jazz Forum” wydawane w trzech językach? Jak wyglądała – na podstawie prezentacji – sytuacja w jazzie w NRD w latach 60., a jak w Polsce? Które państwo dawało jazzmanom więcej swobody?

Zwrócić szczególną uwagę: Powstanie „Jazz Forum”; powstanie Europejskiej Federacji Jazzowej – wspólnota jazzu ponad politycznymi podziałami (i mimo politycznych przeciwności).

Kluczowe fakty: Powstanie Federacji Polskich Klubów Jazzowych (FPKJ), Polskiej Federacji Jazzowej (PFJ) w końcu – Polskiego Stowarzyszenia Jazzowego (PSJ); organizacja Jazz Jamboree w Warszawie.

Lata 70.

Zwrócić szczególną uwagę: Free jazz w Polsce i w Niemczech, podobieństwa i różnice; znaczenie FMP (awangardowa muzyka, lewicowa myśl – podstawa do uznania przez decydentów NRD, platforma współpracy NRD – NRF).

Kluczowe fakty: Wytwórnice niemieckie - MPC, ECM (poświęcono im osobny rozdział); przekształcenie Europejskiej Federacji Jazzowej w Międzynarodową Federację Jazzową; powstanie Dixieland Festival Dresden.

Pytania do tekstu prezentacji: Jak zmiany polityczne w NRD i Polsce wpłynęły na politykę kulturalną oraz wzajemne relacje? Dlaczego to jazz tradycyjny został najpierw uznany i dopuszczony do oficjalnego obiegu przez władze NRD? Dlaczego muzycy niemieccy chętnie przyjeżdżali na Jazz Jamboree? (brak wiz, „bratni kraj”, czołówka światowego jazzu – koncerty na najwyższym poziomie; współpraca z muzykami zachodnioniemieckimi).

Lata 80.

Zwrócić szczególną uwagę: Nowe pokolenie – większa konkurencja, ciekawy czas dla jazzu.

Kluczowe fakty: Koncert Milesa Davisa w Warszawie w 1983 r. (ostatni wielki koncert Jazz Jamboree?)

Pytania do tekstu prezentacji: Jak przemiany polityczne lat 80. wpłynęły na funkcjonowanie jazzu w Niemczech i w Polsce?

Lata 90.

Pytania do tekstu prezentacji: Co przyniosły polityczne przemiany po 1989? Dlaczego wolny rynek stał się dla jazzu wielką szansą, ale także przyniósł mu nowe zagrożenia? (konkurencja, więcej możliwości, komercyjne wartości, stopniowy upadek instytucji jazzowych)

Zwrócić szczególną uwagę: Dwie tendencje rozwojowe muzyki jazzowej (repertuar i styl)

Kluczowe fakty: Rozwiązanie Międzynarodowej Federacji Jazzowej (1991), „urynkowanie” życia muzycznego w Polsce i w byłym NRD.

